

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci **žalobce: D. M. T.,** zastoupeného Mgr. Alenou Kružíkovou, advokátkou se sídlem Brno, Příkop 2a, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 678/2003 - 26 ze dne 9. 12. 2003,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 678/2003 – 26 ze dne 9. 12. 2003 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl kasační stížností nadepsané usnesení Krajského soudu v Brně, kterým byla odmítnuta jeho žaloba, jíž se domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-1562/VL-15-ZA-03-2003 ze dne 16. 5. 2003. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“ nebo „ZA“). Zároveň žalovaný správní orgán rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 ZA. Soud usnesením žalobu stěžovatele odmítl s odkazem na § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Podání stěžovatele podle krajského soudu postrádalo náležitosti žaloby uvedené v § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s. Soud posoudil podání stěžovatele jako pouhé ohlášení jeho nesouhlasu s rozhodnutím ve lhůtě stanovené zákonem a uvedl, že bez doplnění žaloby ve smyslu § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s. nebylo možno

o věci dále jednat. Vyzval proto usnesením č. j. 55 Az 678/2003 - 18 stěžovatele k doplnění jeho podání v rozsahu tam uvedeném. Zároveň jej poučil, že nebude-li výzvě vyhověno ve stanovené lhůtě, soud řízení o tomto podání odmítne. Jak dále soud uvedl, poučení a výzva soudu byla stěžovateli doručena 15. 9. 2003, a to na základě uplatnění fikce doručení podle § 46 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel na tuto výzvu nijak nereagoval a své podání nedoplnil, jeho žaloba i nadále nesplňovala všechny podmínky proto, aby se jí soud mohl zabývat meritorně, tj. aby ji mohl přezkoumat v mezích žalobních bodů. Soudu tedy podle jeho slov nezbylo než podání stěžovatele ze dne 28. 5. 2003 s odkazem na § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítnout.

V kasační stížnosti, resp. v jejím doplnění uplatňuje stěžovatel důvod uvedený v ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Uvádí, že mu napadené usnesení o odmítnutí návrhu bylo doručeno 5. 2. 2004. Soud podle stěžovatele nesprávně posoudil otázku náležitostí jeho podání, neboť jeho podání, jak se domnívá, bylo ve smyslu § 71 odst. 1 s. ř. s. perfektní. Ze skutečnosti, že ve své žalobě ze dne 28. 5. 2003 namítal, že postupem správního orgánu byla porušena ustanovení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46, § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“ nebo „SŘ“), dovozuje, že jeho podání obsahovalo všechny stanovené náležitosti, včetně označení žalobních bodů, z nichž je patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky správního orgánu za nezákonné, a v jejichž rámci bylo možno napadené rozhodnutí správního orgánu meritorně přezkoumat. Krajský soud doručoval výzvu k odstranění vad stěžovateli, avšak tato mu nebyla fyzicky doručena. Stěžovatel uvádí, že v jeho případě nemohla být uplatněna fikce doručení podle § 46 odst. 4 o. s. ř., neboť, jak mělo být známo i soudu, stěžovatel je neznámého pobytu, resp. byl neznámého pobytu v době zaslání výzvy. Z uvedených důvodů se stěžovatel domnívá, že napadené usnesení krajského soudu je nezákonné. Proto navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby toto usnesení zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení. Současně stěžovatel požádal, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek, neboť se domnívá, že byly naplněny podmínky uvedené v § 107 s. ř. s.

Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že v žalobě stěžovatele ze dne 28. 5. 2003 je uvedeno, kdo je podatelem a jaké správní rozhodnutí je napadáno, a že k žalobě je připojen opis napadeného správního rozhodnutí. Dále je v podání uvedeno, v jakém rozsahu je správní rozhodnutí napadeno. V kolonce „žalobní body ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.“ stěžovatel v žalobě uvedl, že má za to, že správní orgán v předchozím řízení porušil tam uvedená ustanovení správního řádu, resp. zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody, na základě nichž tvrdí uvedená porušení zákona, odkázal stěžovatel v žalobě na svou žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru, který s ním byl proveden a ostatní spisový materiál, který se k jeho žádosti vztahuje. V soudním spise je založeno usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 678/2003 - 18 ze dne 28. 8. 2003, kterým byl stěžovatel vyzván, aby ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení tohoto usnesení doplnil a upřesnil své podání ze dne 28. 5. 2003 tak, aby bylo zřejmé označení žalobních bodů, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje stěžovatel napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, a jaké důkazy navrhuje provést k prokázání svých tvrzení. V usnesení byl stěžovatel rovněž poučen o tom, že nebude-li této výzvě ve stanovené lhůtě vyhověno, soud řízení o podání stěžovatele odmítne. Toto usnesení bylo doručováno stěžovateli na adresu P. s. K. Zásilka s usnesením se však vrátila soudu zpět. Podle záznamu držitele poštovní licence na vrácené zásilce byla zásilka dne 5. 9. 2003 uložena na pobočce pošty, toto uložení bylo

stěžovateli oznámeno, avšak stěžovatel si zásilku po dobu úložní doby, tj. do 22. 9. 2003, nevyžádal. Na stejnou adresu pak bylo stěžovateli doručováno i kasační stížností napadené usnesení; i tato zásilka se vrátila soudu jako nedoručená. Podle záznamu držitele poštovní licence na vrácené zásilce byla zásilka dne 15. 1. 2004 uložena na pobočce pošty, toto uložení bylo stěžovateli oznámeno, avšak stěžovatel si zásilku po dobu úložní doby, tj. do 30. 1. 2004, nevyžádal. Podle úředního záznamu ve spise ze dne 5. 2. 2004 se téhož dne do soudní kanceláře dostavil stěžovatel, kterému bylo na jeho žádost vydáno usnesení o odmítnutí návrhu. Dne 5. 2. 2004 pak byla Krajskému soudu v Brně doručena kasační stížnost stěžovatele. V soudním spise je rovněž založen přípis Správy uprchlických zařízení MV –P. s. K. ze dne 22. 6. 2004, kterým je k dotazu krajského soudu sděleno, že stěžovatel se v době od 5. 9. 2003 do 15. 9. 2003 a od 15. 1. 2004 do 26. 1. 2004 v P. s. K. nezdržoval. Podle přípisu Policie ČR č. j. SCPP-16-128/E2-2004 ze dne 27. 2. 2004 stěžovatel opustil Pobytové s. K. dne 9. 2. 2004 a jeho tehdejší skutečný pobyt není znám. Stejná informace je pak obsažena v aktuálním výpisu z evidence žadatelů o azyl ze dne 29. 4. 2005, jež je součástí soudního spisu.

Nejvyšší správní soud se před věcným přezkoumáním napadeného usnesení musel nejdříve zabývat otázkou, zda kasační stížnost stěžovatele byla podána včas. Z výše uvedených podkladů obsažených v soudním spise má Nejvyšší správní soud za prokázané, že stěžovatel se v době oznámení o uložení zásilky obsahující toto usnesení, tj. dne 15. 1. 2004, nezdržoval v místě doručení, a proto nemohla nastat fikce doručení rozhodnutí ve smyslu § 46 odst. 4 o. s. ř., která se použije i ve správním soudnictví (§ 42 odst. 5 s. ř. s.). V takové situaci je třeba vycházet z údaje poskytnutého samotným stěžovatelem v doplnění kasační stížnosti, totiž že mu bylo usnesení doručeno teprve 5. 2. 2004. O tom, že se tak stalo skutečně 5. 2. 2004, ostatně svědčí i výše uvedený úřední záznam, podle něhož si stěžovatel toho dne vyzvedl usnesení v soudní kanceláři. Od stejného dne tedy začala běžet lhůta pro podání kasační stížnosti podle § 106 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 40 odst. 1 s. ř. s. Z uvedeného důvodu považuje Nejvyšší správní soud kasační stížnost, která byla stěžovatelem podána dne 8. 2. 2004 na podatelně Krajského soudu v Brně, za včas podanou.

Nejvyšší správní soud tedy mohl přezkoumat napadené usnesení co do uplatněného důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Krajský soud odmítl žalobu stěžovatele s odkazem na § 37 odst. 5 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení předseda senátu vyzve usnesením podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví mu k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podle stejného ustanovení podatel ve výzvě poučen.

Nejvyšší správní soud se s krajským soudem shoduje v tom, že žaloba stěžovatele ze dne 28. 5. 2003 vykazovala nedostatky, které bylo třeba odstranit, resp. ohledně nichž bylo třeba učinit pokus o odstranění. Krajský soud v Brně správně dovodil, že žalobní body v podobě, v jaké byly stěžovatelem uplatněny v žalobě, neumožňovaly meritorní přezkoumání žalobou napadeného správního rozhodnutí. V žalobě zejména chyběla skutková tvrzení, která by doplnila obecně tvrzená porušení konkrétních procesních ustanovení ze strany žalovaného. V této souvislosti Nejvyšší správní soud uvádí, že řádně uplatněný žalobní bod musí obsahovat jak právní tvrzení, tak skutkové tvrzení, a to zvláště tehdy, dovozuje-li žalobce porušení pravidel o řízeních před správním orgánem; žalobce musí uvést, v čem konkrétně, tj. v jakém konkrétním jednání (nebo opomenutí) správního orgánu spatřuje

porušení jím identifikovaných ustanovení správního řádu. Za řádně uplatněný žalobní bod pak nelze považovat takovou námitku, která co do skutkových tvrzení odkazuje bez dalšího upřesnění pouze na dřívější úkony žalobce ve správním řízení, resp. na jiné doklady, jež jsou součástí správního spisu.

Krajský soud v Brně tedy správně považoval za nezbytné stěžovatele vyzvat k odstranění vad jeho podání. Učinil tak svým usnesením č. j. 55 Az 678/2003 - 18 ze dne 28. 8. 2003, kterým stěžovatele vyzval k doplnění žalobních bodů a k návrhu důkazů k prokázání jeho vlastních tvrzení, to vše ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení usnesení. Zároveň krajský soud správně v usnesení stěžovatele poučil, že nebude-li jeho žaloba ve stanovené lhůtě doplněna, soud ji v případě, že pro tento nedostatek nebude možno pokračovat v řízení, usnesením odmítne.

Předpokladem takového postupu, jak je správně uvedeno v usnesení, je marné uplynutí soudem stanovené lhůty, která počíná běžet okamžikem doručení usnesení. Usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 55 Az 678/2003 - 18 ze dne 28. 8. 2003 však podle zjištění Nejvyššího správního soudu nebylo stěžovateli doručeno. Předně je nepochybné, že nebylo stěžovateli doručeno fakticky, neboť součástí soudního spisu je zásilka obsahující toto usnesení, která byla jako nedoručená vrácena držitelem poštovní licence. K doručení uvedeného usnesení však nedošlo, jak se nesprávně domnívá krajský soud v kasační stížností napadeném usnesení, ani na základě uplatní fikce náhradního doručení podle § 46 odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. Předpokladem uplatnění této fikce je skutečnost, že adresát zásilky nebyl zastižen, ačkoliv se v místě doručení zdržuje (srov. § 46 odst. 4 věta první o. s. ř.). Splnění tohoto předpokladu není v soudním spise podloženo odpovídajícími podklady. Předně, v soudním spise je založen přípis Správy uprchlických zařízení, ze kterého nepochybně vyplývá, že stěžovatel se v době uložení zásilky (tj. dne 5. 9. 2003), ani po dobu deseti následujících dnů rozhodnou pro uplatnění fikce náhradního doručení podle § 46 odst. 4 o. s. ř. v místě, kam mu bylo předmětné usnesení zasláno, tj. v P. s. K., nezdržoval. Nadto ze záznamu na vrácené zásilce obsahující usnesení není zřejmé, zda byl pokus o její doručení stěžovateli vůbec učiněn, když v tomto záznamu je uvedena toliko formulace „nedoručuje se, oznámeno“. K tomu soud uvádí, že v případě absence pokusu o fyzické doručení zásilky adresátovi fikce náhradního doručení podle § 46 odst. 4 o. s. ř. nenastupuje, a to ani v případě, že adresátovi bylo řádně oznámeno uložení zásilky na pobočce pošty. Jinými slovy, k uložení zásilky podle § 46 odst. 4 o. s. ř. může dojít teprve tehdy, nebyl-li adresát zastižen, tj. pokud byl pokus o fyzické doručení zásilky neúspěšný.

Vzhledem k tomu, že výzva k odstranění nedostatků podání nebyla stěžovateli v daném případě vůbec doručena a lhůta k odstranění nedostatků podání tak ani nemohla začít plynout, nebyla splněna jedna z podmínek postupu podle § 37 odst. 5 věta druhá s. ř. s. Usnesení Krajského soudu v Brně o odmítnutí žaloby stěžovatele ze dne 28. 5. 2003 je tak přijato v rozporu se zákonem.

Nejvyšší správní soud proto shledal naplnění důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. e) s .ř. s., kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). Pokud nebude i nadále místo pobytu stěžovatele známo, bude v dalším řízení před Krajským soudem v Brně třeba stěžovateli ustanovit pro toto řízení opatrovníka podle § 29 odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. Krajský soud rovněž ze stejného důvodu zváží, zda v daném případě nejsou splněny podmínky pro aplikaci § 33 ZA, podle něhož soud řízení zastaví, jestliže nelze

zjistit místo pobytu žadatele o udělení azylu (žalobce) a tato skutečnost brání nejméně po dobu 90 dnů rozhodnutí ve věci.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Brně v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 11. května 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu